

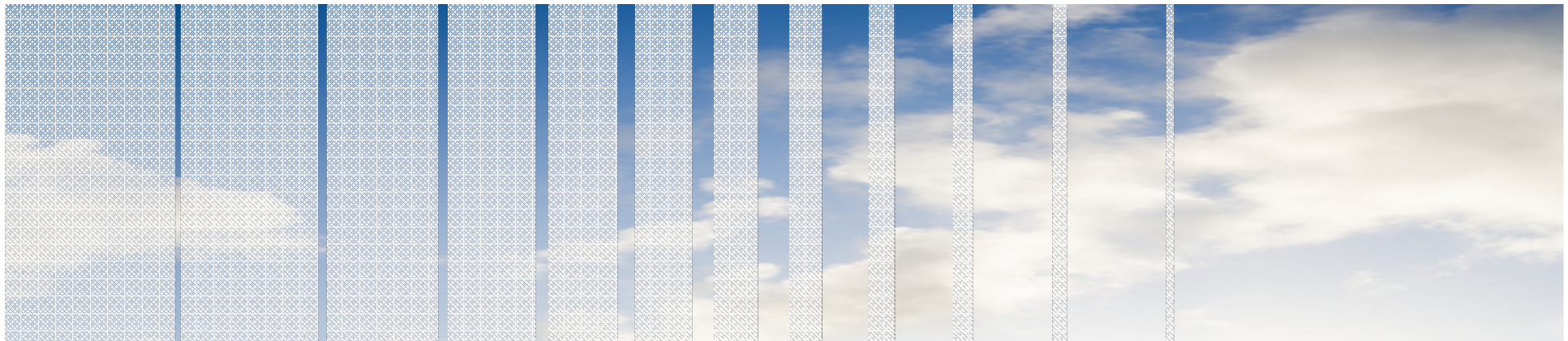

Planbureau voor de Leefomgeving

Nederland in Europese systemen en netwerken

Internationale Concurrentiepositie van de Noordvleugel van de Randstad

Mark Thissen

Aanleiding: Verzoek EZ

- De vernieuwende ruimtelijk-economische visie op de toekomstige ontwikkeling van de Noordvleugel van de Randstad (het geheel van Noord-Holland, Utrecht en Flevoland) in het kader van de zogenoemde ‘Amsterdambrief’
- ‘Interregionale samenhang op Europees niveau steeds meer bepalend voor lokale ontwikkeling’: **netwerken** en systemen van mensen, bedrijven en sectoren
- Wat is de internationale netwerkpositie van de Noordvleugel voor wat betreft de overlap in afzetmarkten en de concurrentiepositie?

Inhoud onderzoek

Internationale concurrentiepositie Noordvleugel

1. Achtergrond
2. Onderzoek
 - Uitwerking en gebruikte databronnen
3. Het onderzoekskader
 - Macroeconomische gegevens
4. Afzetmarkten van de Noordvleugel
 - Importen, Exporten en Sectorale verschillen
5. Concurrenten van de Noordvleugel
 - Totalen en Sectorale verschillen
 - Mate van concurrentie van regio's in Europa
6. Benchmarking van de Noordvleugel
 - Sectorale en regionale verschillen voor concurrentiefactoren

Achtergrond: Internationale concurrentiepositie & beleid

NOTA RUIMTE
RUIMTE VOOR ONTWIKKELING

utelprojecten

Voortgangsrapportage
december 2003

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

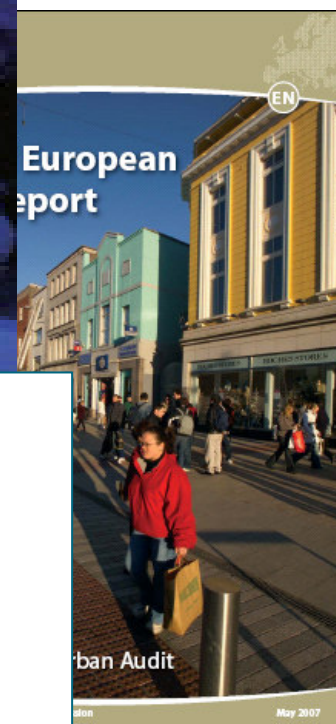
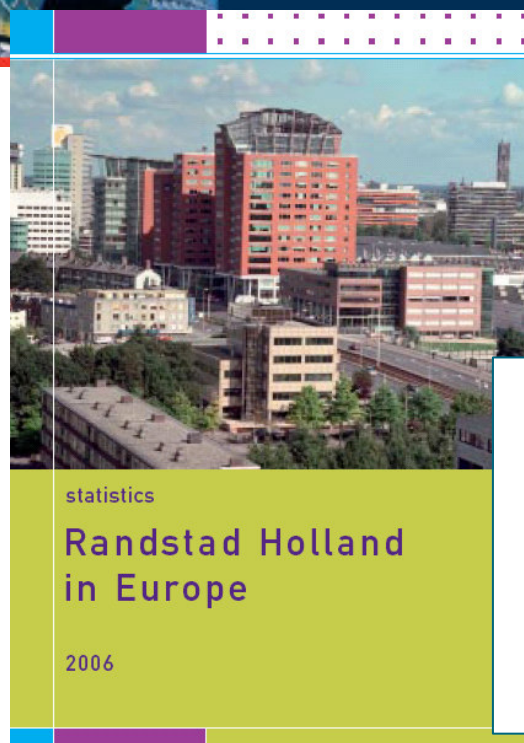
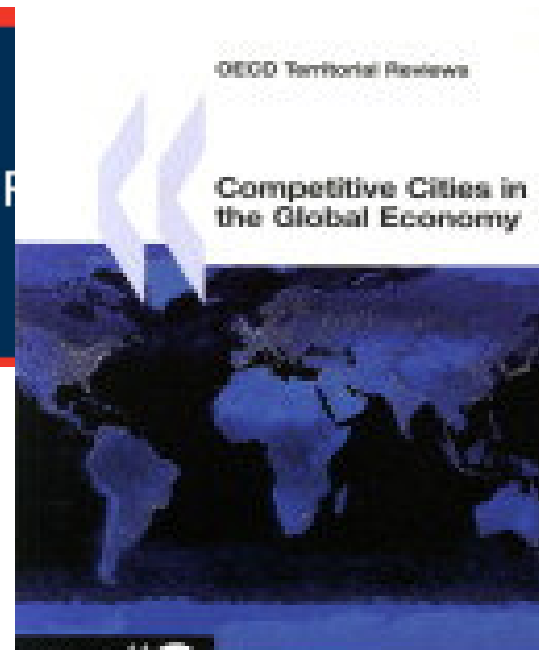
Pieken in de Delta
Gebiedsgerichte Economische Perspectieven

Achtergrond: Internationale concurrentiepositie & beleid

- Overheid hamert op versterking van de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse economie.
- Randstad Urgent (2007): *“In 2007 oordeelde de OESO dat de Randstad achterblijft op het gebied van verkeersinfrastructuur, waardoor de productiviteitsgroei achterblijft en de concurrentiepositie verslechtert”.*
- Om onze concurrentiepositie te versterken moet geïnvesteerd worden in vestigingsplaatscondities: o.a. infrastructuur, woningmarkt, regeldruk, werkgelegenheid, investeringen, R&D, fiscaal klimaat,.....

Achtergrond: Internationale concurrentiepositie Beleidsadvies & benchmarking

Achtergrond: Maar....

- Wat is de concurrentiepositie van een regio of land?
- Welke Europese regio's zijn van economisch belang en bepalen mede de ontwikkeling van de Noordvleugel?
- Welke factoren zijn van belang voor een betere internationale positie van bedrijven in de Noordvleugel?

Onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de belangrijkste concurrenten van de Noordvleugel?
2. Welke factoren karakteriseren deze regio's en hoe scoort de Noordvleugel hierop?

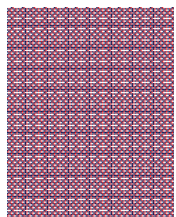
Onderzoek: Wat is concurrentie?

- Welke regio's "concurreren" met elkaar?

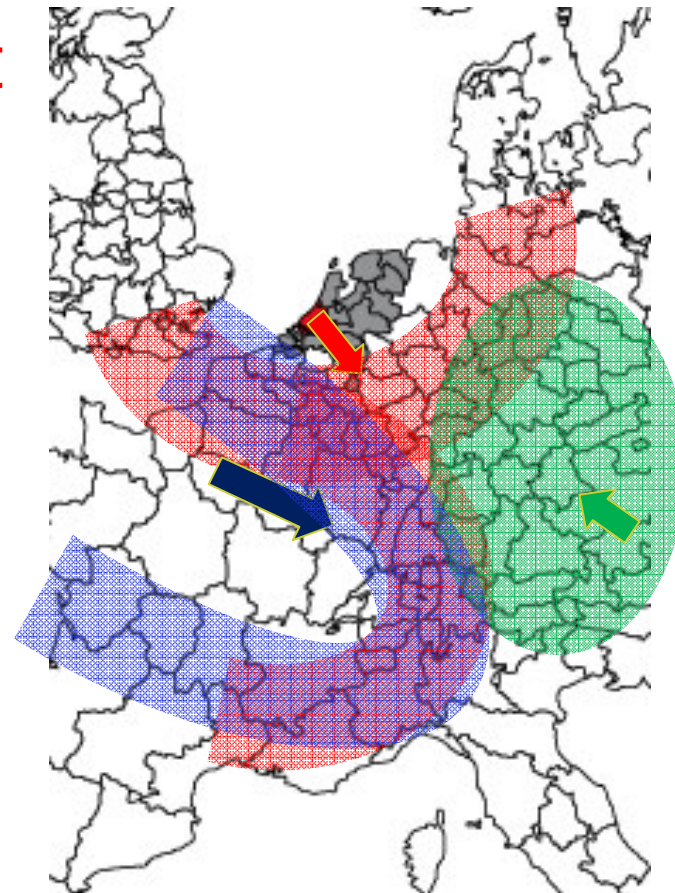
Randstad belangrijkste export

Parijs belangrijkste export

Wenen belangrijkste export

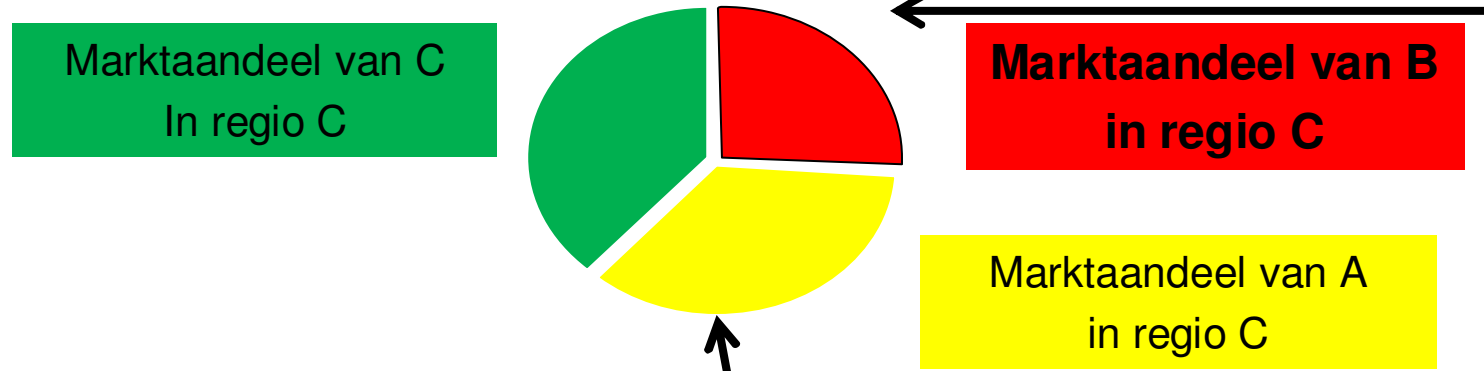
Concurrentie:
Randstad en Parijs
hebben overlappende
afzetmarkten

Onderzoek: Concurrentie tussen regio A en B

Naar markt in: Regio C

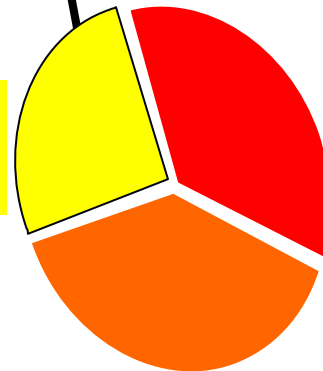
$$M_{BC} = \frac{a_{BC}}{\sum_{i \in I} a_{iC}}$$

Gewogen met het belang van C:

$$I_{AC} = \frac{a_{AC}}{\sum_{i \in I} a_{Ai}}$$

Aandeel van regio C in
verkopen van regio A

Aandeel van regio B in
verkopen van regio A

Aandeel van regio A in
verkopen van regio A

Export van: Regio A

$$\text{Concurrentie} = C_{AB} = \sum_{j \in I} M_{Aj} \cdot I_{Bj}$$

De gegeven voor het netwerk (2000) en de indicatoren (meest recent)

Multi-regionale Productie en Gebruik tabellen voor Europa (PBL)

- 256 nuts2 regio's in Europa, 59 sectoren en 59 product groepen (inclusief diensten)
- Handel tussen alle regio's en met 25 clusters van landen buiten Europa voor 59 product groepen

Bronnen:

1. Nationale Productie en Gebruik tabellen (Eurostat; **2000**)
2. Handelsdata (Feenstra en Eurostat)
3. Regionale productie (Cambridge Econometrics data)
4. Luchtvaart ticket informatie (business & first class)
5. Vrachtvervoer gegevens (nuts3)
6. Regionale indicatoren (**meest recent**; Espon & Eurostat)

Netwerken van Internationale handel en hun belang

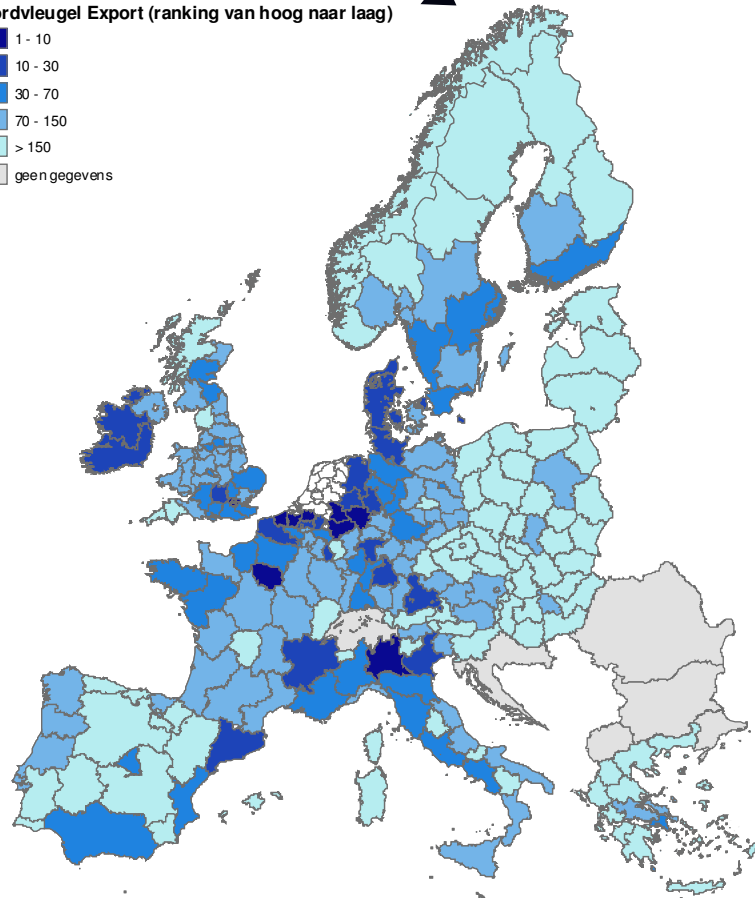
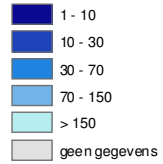
Macro cijfers over Exporten en Importen in Nederland

	Productie	Aandeel Export in productie		Aandeel exporten
		Met wederuitvoer	zonder wederuitvoer	zonder wederuitvoer
Landbouw	3,13%	50,96%	39,88%	5,67%
Industrie	42,78%	54,57%	34,89%	67,87%
Handel	8,76%	X	X	X
Transport	3,08%	42,12%	41,96%	5,88%
Diensten	40,75%	9,67%	9,57%	17,73%

Jaar 2000

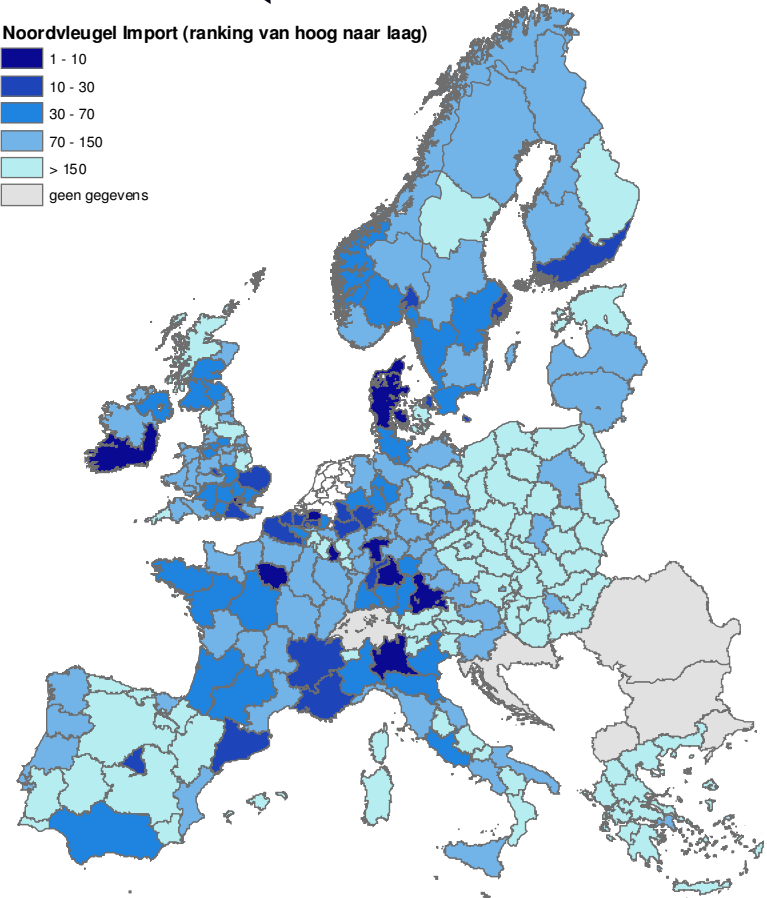
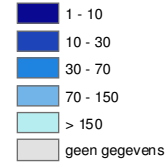
De Noordvleugel: Afzetmarkt (exports) en imports

Noordvleugel Export (ranking van hoog naar laag)

Agglomeraties & dichtbij

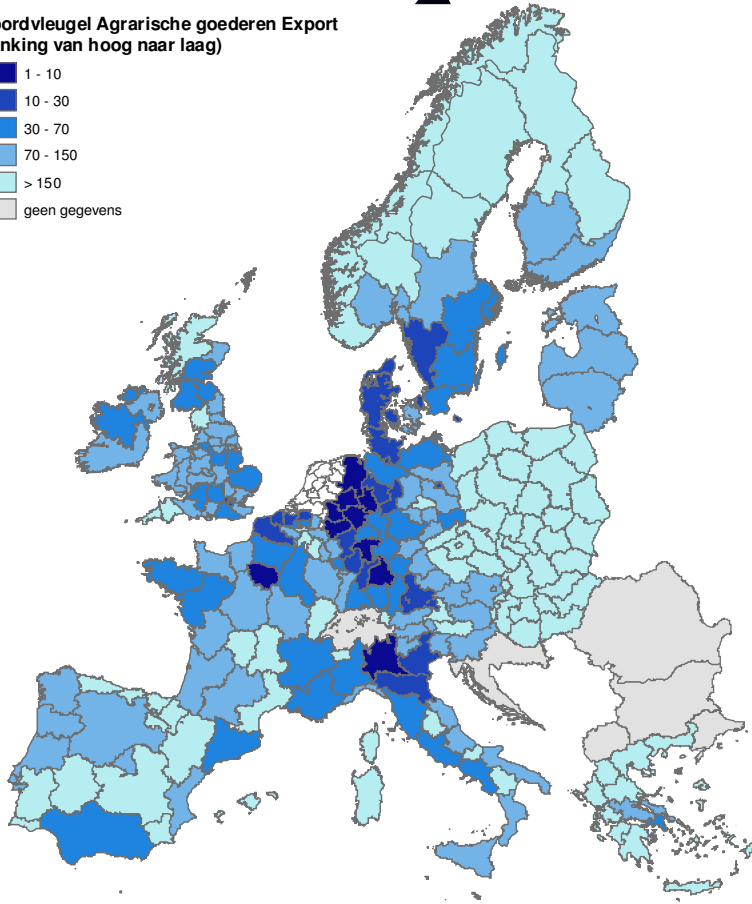
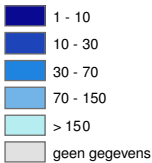
Noordvleugel Import (ranking van hoog naar laag)

Agglomeraties

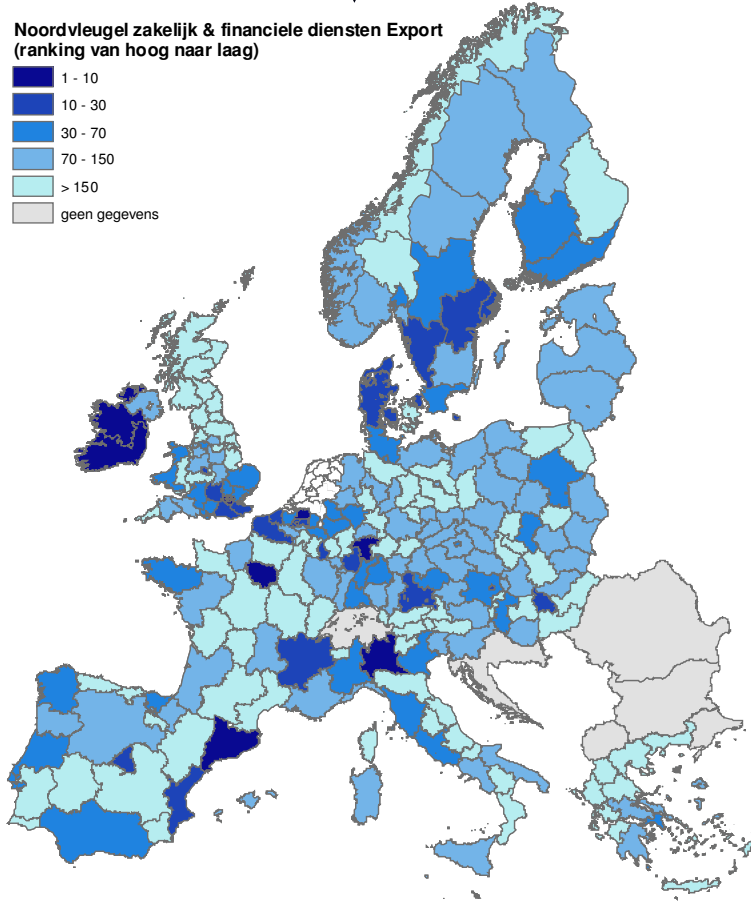
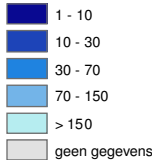
De Noordvleugel Exports: Agrarisch en Zakelijke & financiële diensten

Noordvleugel Agrarische goederen Export
(ranking van hoog naar laag)

N-W Duitsland

Noordvleugel zakelijk & financiële diensten Export
(ranking van hoog naar laag)

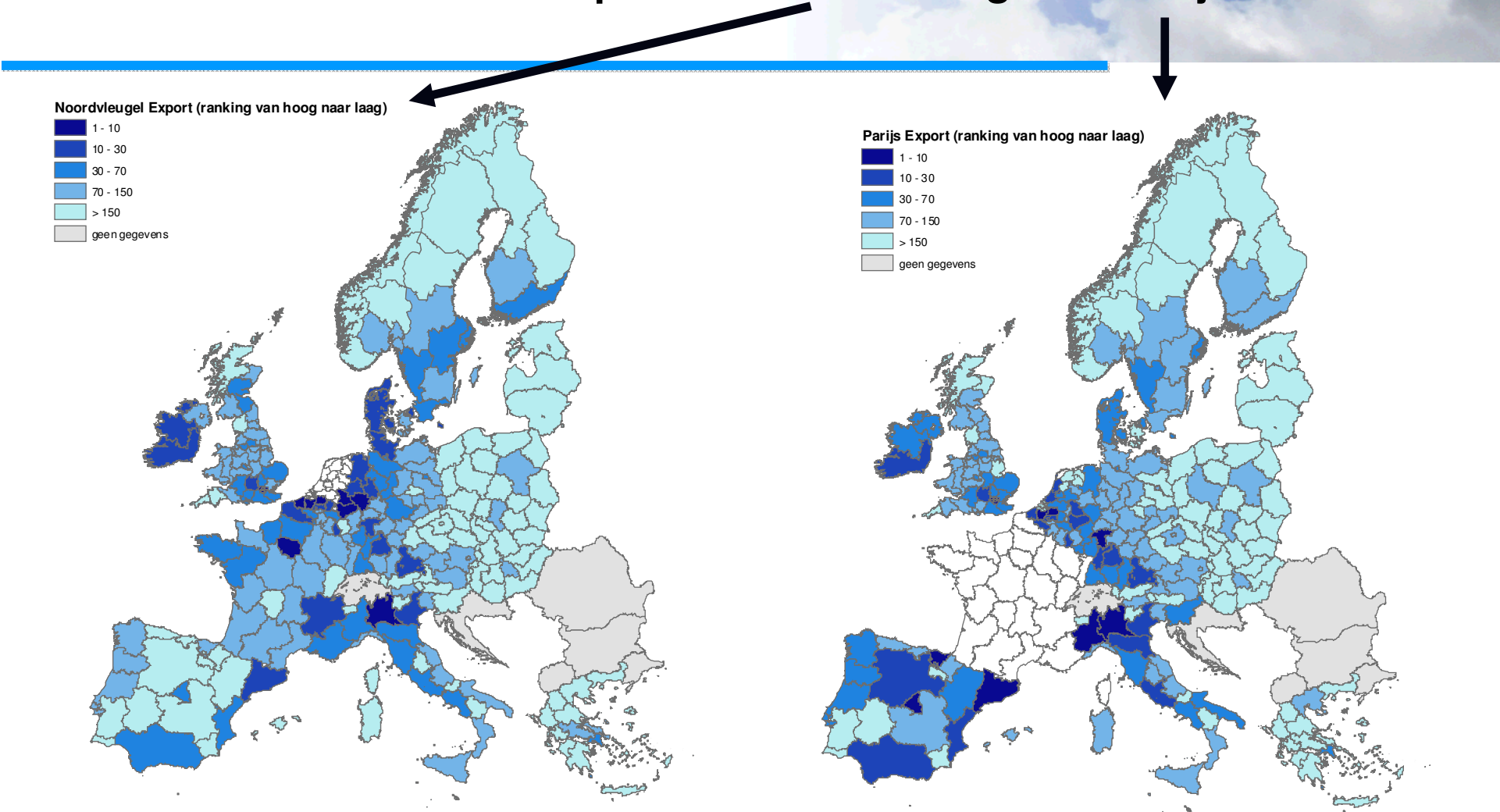

Agglomeraties

Export markten van de Noordvleugel voor 2000

	Totaal	Industriële goederen	Agrarische goederen	zakelijk & financiële diensten
export als percentage productie	20%	44%	40%	13%
export bestemming Europa	66%	71%	83%	63%
Waarvan				
brussel	0,7%	0,8%	0,4%	0,4%
antwerpen	1,9%	1,9%	1,1%	1,5%
munchen	0,6%	0,6%	0,9%	0,9%
frankfurt	1,0%	0,7%	1,2%	2,0%
parijs	1,8%	1,7%	1,4%	3,4%
milaan	1,4%	1,5%	1,6%	1,5%
londen	2,3%	2,0%	1,8%	5,2%
export bestemming buiten Europa	34%	29%	17%	37%
Waarvan				
us	8,4%	6,9%	4,2%	8,4%
china	0,7%	0,8%	0,3%	0,4%
japan	1,4%	1,0%	1,6%	0,7%
asia	6,1%	4,7%	2,8%	8,1%

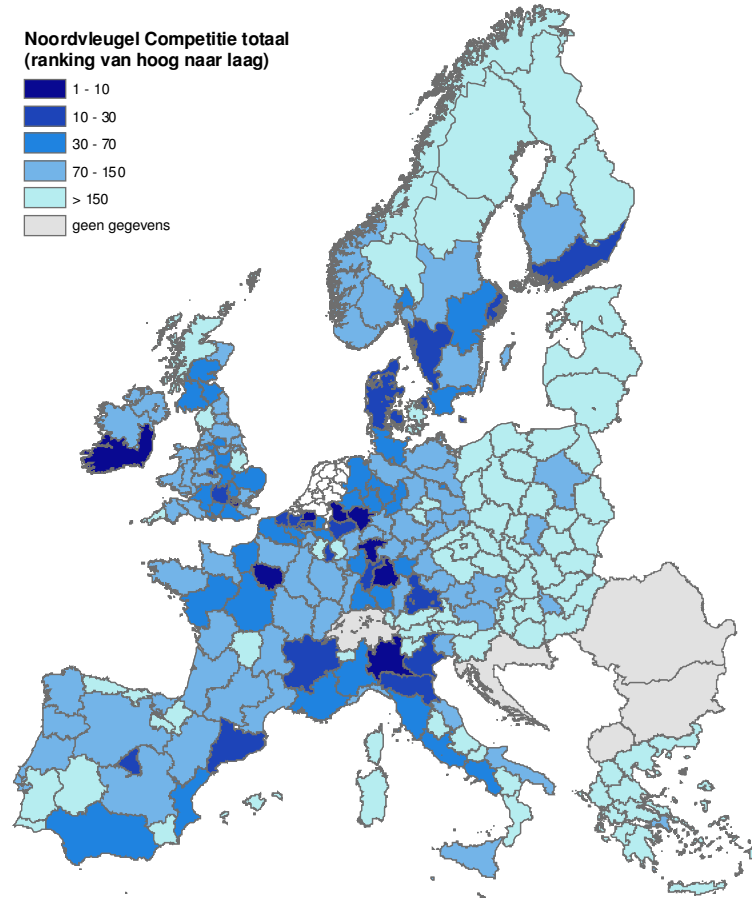
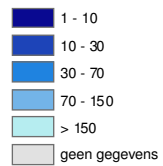
Concurrentie: Marktoverlap van De Noordvleugel en Parijs

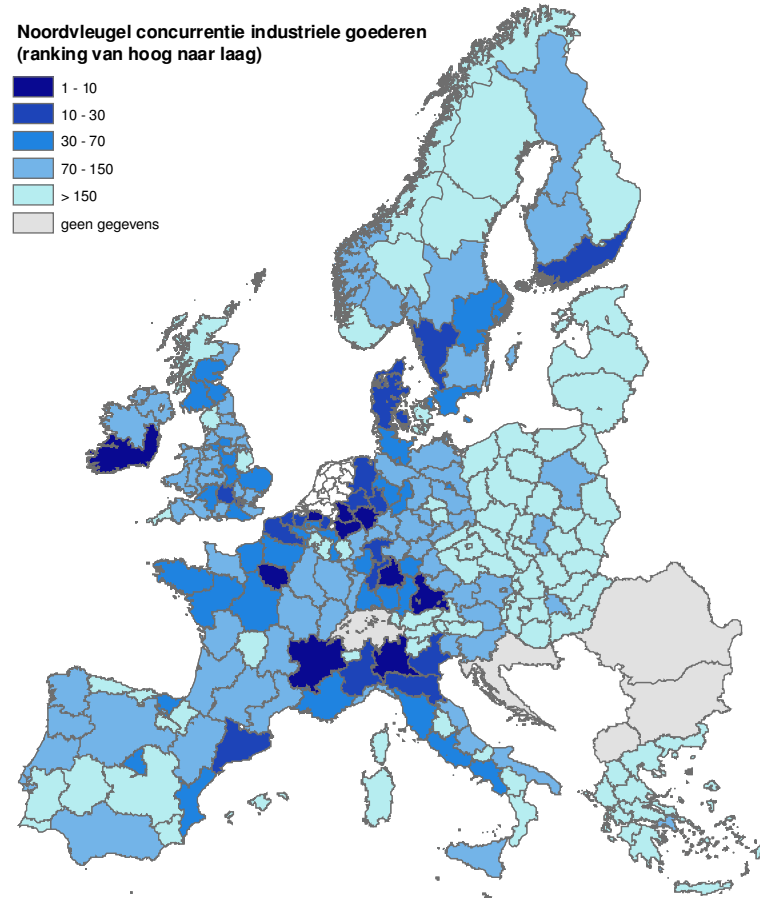
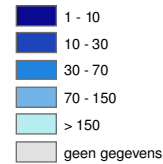
Vergelijkbare regio's & van Noordvleugel naar Frankrijk & van Parijs naar Nederland

De Noordvleugel Competitie: Totaal en Industriële goederen

Noordvleugel Competitie totaal
(ranking van hoog naar laag)

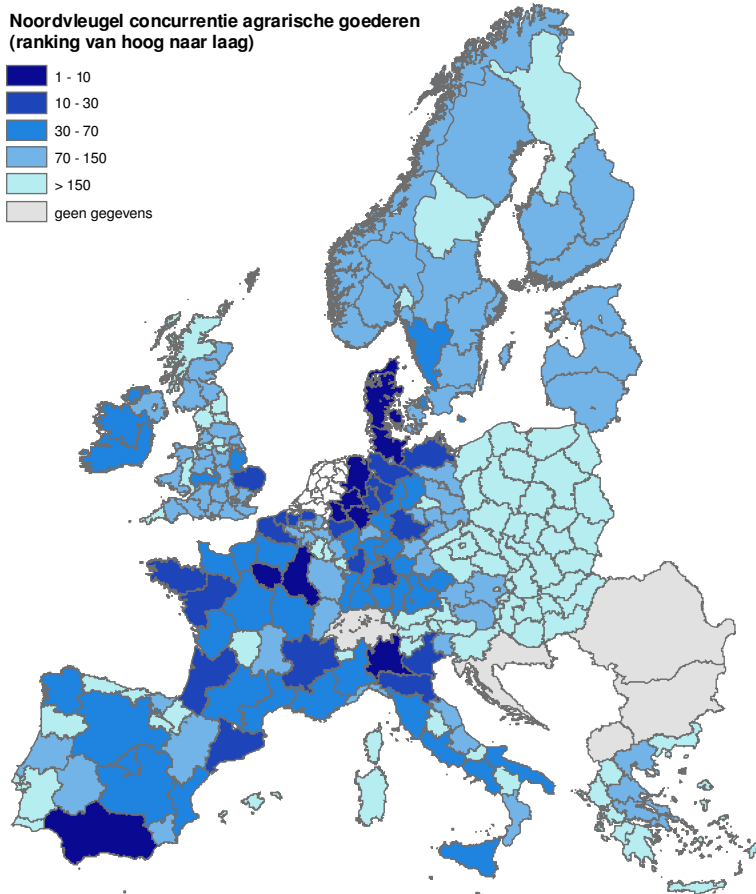
Noordvleugel concurrentie industriële goederen
(ranking van hoog naar laag)

Agglomeraties, Zuid Duitsland en Noord Italie

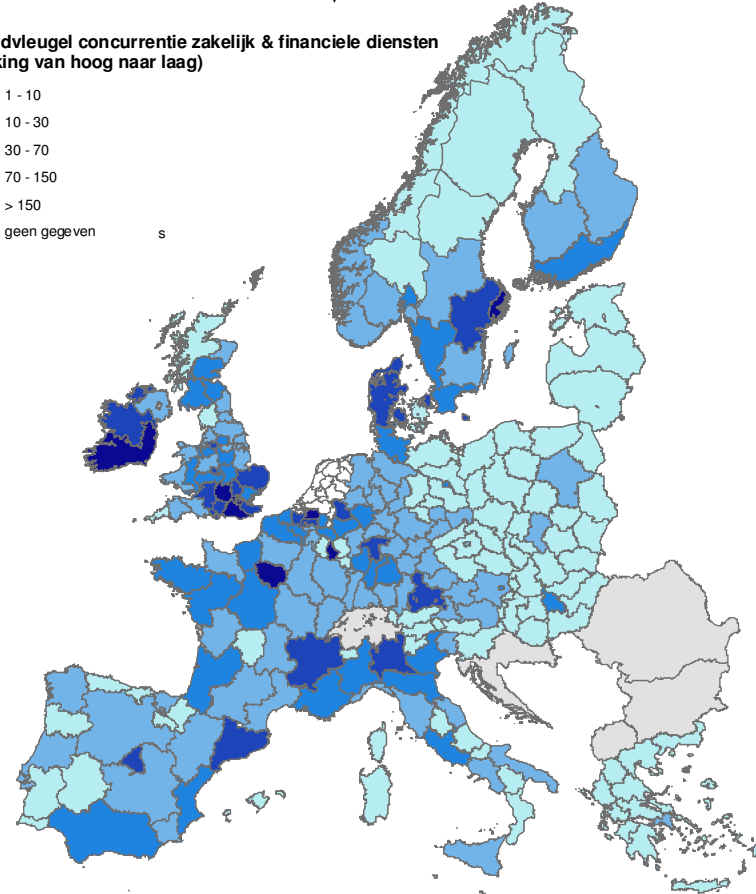
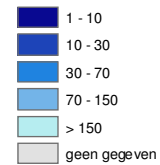
De Noordvleugel Competitie: Agrarisch en Zakelijke & financiële diensten

Noordvleugel concurrentie agrarische goederen
(ranking van hoog naar laag)

Agrarische regio's: DK, Noord-West DE, Zuid FR & ES

Noordvleugel concurrentie zakelijk & financiële diensten
(ranking van hoog naar laag)

Agglomeraties

Top 10 concurrenten van de Noordvleugel

Agglomeraties

Totaal

Île de France (FR)
Lombardia (IT)
Southern and Eastern (IE)
Prov. Antwerpen (BE)
Düsseldorf (DE)
Inner London (UK)
Outer London (UK)
Stuttgart (DE)
Arnsberg (DE)
Darmstadt (DE)

= Agglomeraties

Industriële goederen

Île de France (FR)
Lombardia (IT)
Prov. Antwerpen (BE)
Düsseldorf (DE)
Stuttgart (DE)
Southern and Eastern (IE)
Arnsberg (DE)
Köln (DE)
Rhône-Alpes (FR)
Oberbayern (DE)

+ Agrarisch

Agrarische goederen

Vest for Storebælt (DK)
Weser-Ems (DE)
Düsseldorf (DE)
Andalucia (ES)
Lombardia (IT)
Île de France (FR)
Münster (DE)
Schleswig-Holstein (DE)
Arnsberg (DE)
Champagne-Ardenne (FR)

+ Andere Agglomeraties

Zakelijk & financiële dienstverlening

Île de France (FR)
Southern and Eastern (IE)
Inner London (UK)
Outer London (UK)
Luxembourg (Grand-D (LU)
Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BE)
Prov. Antwerpen (BE)
Stockholm (SE)
Surrey, East and West Sussex (UK)
Berkshire, Bucks and Oxfordshire (UK)

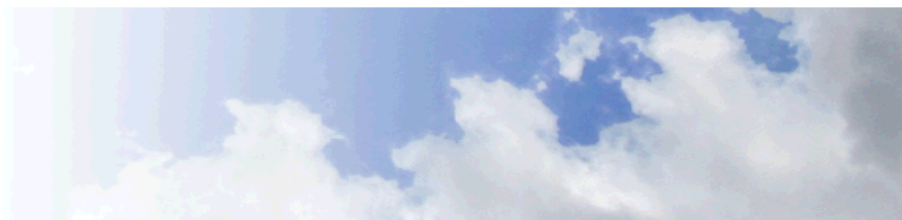
2. Benchmarking: Belangrijke factoren

1. Welke factoren zijn van belang binnen ons handelsnetwerk
2. Op welke belangrijke factoren presteren wij beter in vergelijking met onze concurrenten

Indicator importance score_{iz} =

$$\sum_j \text{Concurrentie}_{ij} \cdot \text{Indicatorscore}_{jz}$$

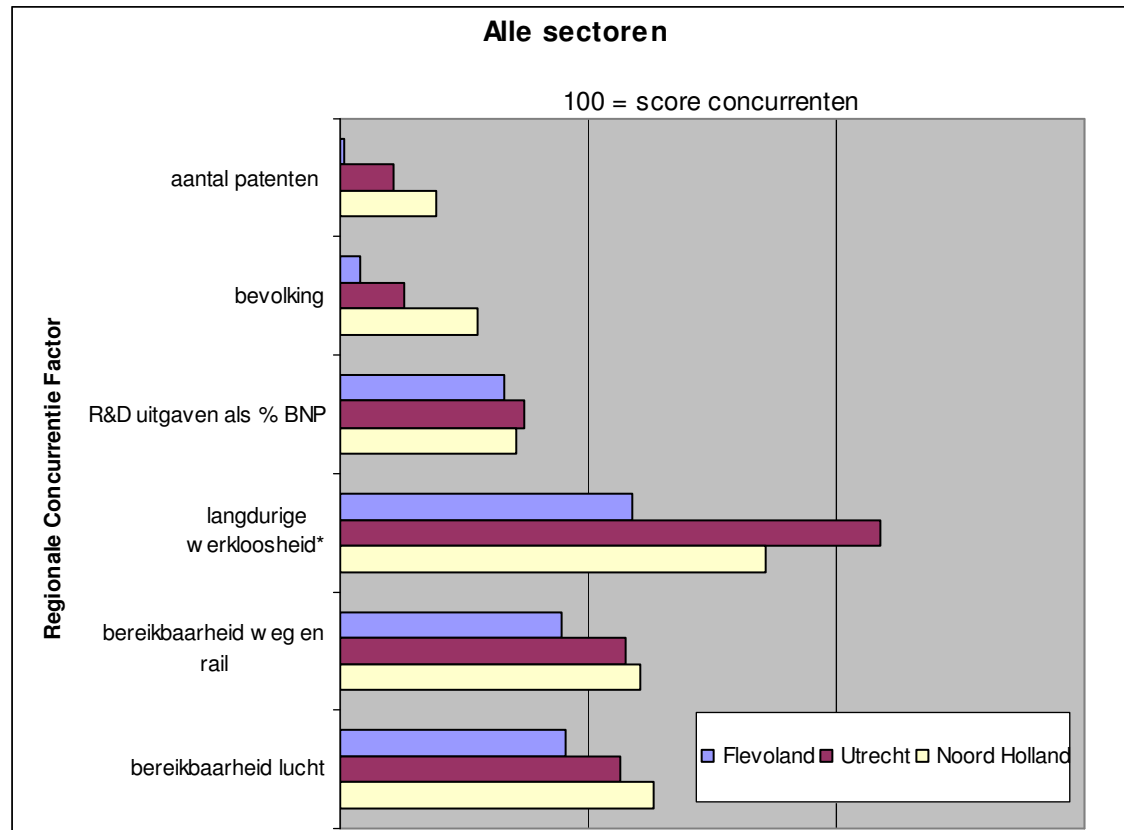
Factoren in analyse

economische aspecten	arbeidsproductiviteit	demografie	bevolking tussen 15 en 64
	BNP per persoon	transport	bereikbaarheid lucht
	BNP groei		bereikbaarheid weg en rail
	werkgelegenheidspercentage 55+	sociale aspecten	aantal misdrijven per persoon*
	werkgelegenheidspercentage		kosten van accommodatie*
	werkgelegenheidspercentage mannen	milieu	CO2 emissies als %BNP*
	werkgelegenheidspercentage vrouwen		Energie verbruik als % BNP*
	werkgelegenheidspercentage lager onderwijs		broeikasgasemissies als % BNP*
	werkgelegenheidspercentage middelbaaro onderwijs		O3 emissies*
	werkgelegenheidspercentage hoger onderwijs	ict	fijnstof emissies as % bevolking*
	werkloosheidspercentage*		bedrijven met breedbandinternet
	langdurige werkloosheid*		
	training, innovatie	% beta studenten	
	investeringen als %BNP		
	uitgaven per student		
	aantal patenten		
	R&D uitgaven als % BNP		
	% studenten in hoger onderwijs		

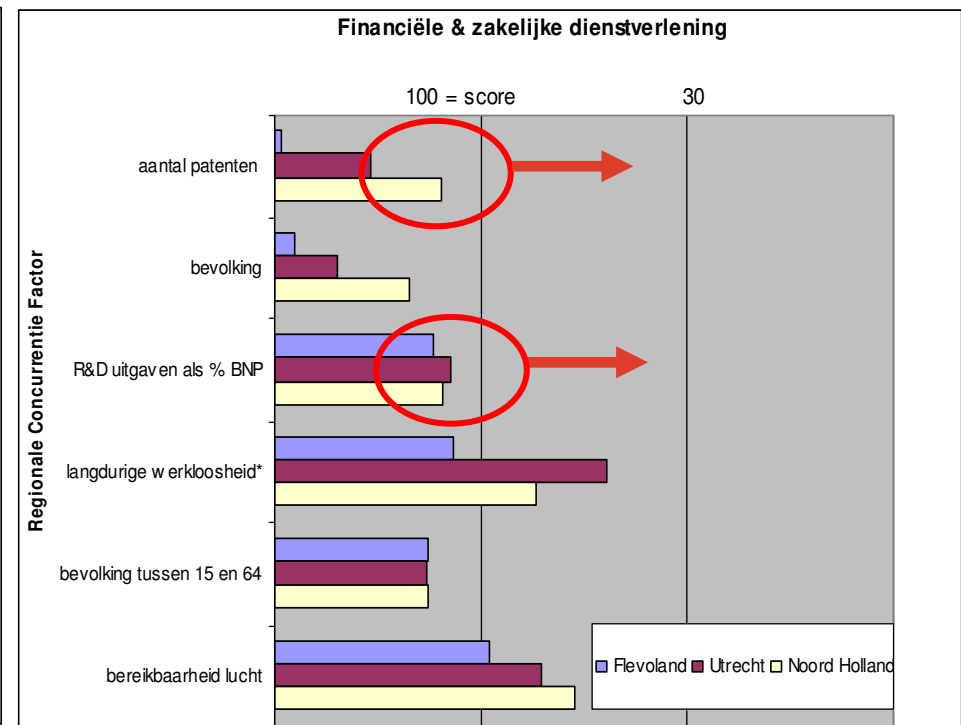
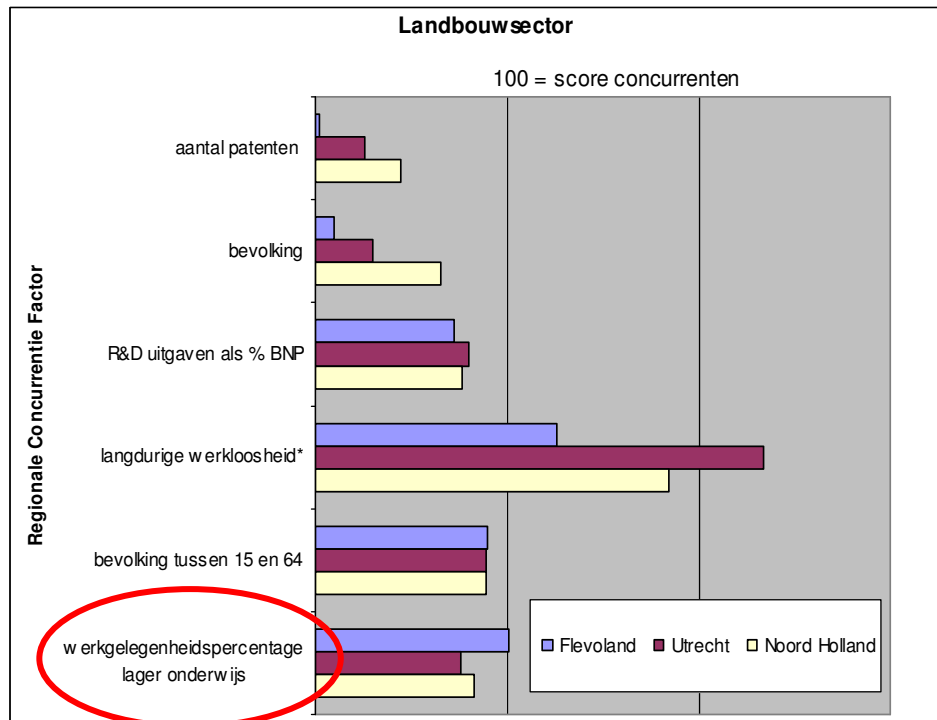

Belangrijke regionaal economische factoren ten opzichte van de concurrenten van de Noordvleugel (concurrenten = 100%)

Conclusies: Innovatie, Omvang en bereikbaarheid belangrijk
Randstad scoort relatief slecht op Innovatie

Belangrijke regionaal economische factoren ten opzichte van de concurrenten van de Noordvleugel (concurrenten = 100%)

Conclusies: Belangrijke factoren verschillen per sector
 De score op dezelfde indicator kan beter/slechter
 zijn door andere concurrenten

Conclusies

- **Benchmarks** zijn maar beperkt van waarde; ze leggen niet altijd de nadruk op de **belangrijke factoren** en de **juiste regio's**.
- Concurreren doet de Noordvleugel voor *iedere productgroep* met een specifiek aantal regio's; je moet je **niet met alle regio's willen meten**
- Het merendeel van de Nederlandse productie blijft in **Nederland**.
- Belangrijke regio's zijn **nabijgelegen regio's en grote productiegebieden** (Parijs, Ruhrgebied, Milaan, Barcelona), maar bijvoorbeeld voor de agrarische, financiële en zakelijke diensten sectoren zijn heel andere gebieden van belang.
- Voor de Noordvleugel zijn **omvang, innovatie en bereikbaarheid** belangrijke factoren voor de internationale concurrentiepositie en groei.
- **Investerings:** Voor de **verschillende sectoren** kunnen de **verschillen in de score** van de Noordvleugel tov zijn concurrenten groot zijn; Veranderingen in deze indicatoren zijn dan ook niet altijd even belangrijk voor alle sectoren en alle regio's.
- **Niet iedere regio** moet goed willen zijn in **alle sectoren**.